

Centar za Ekonomski Analizi

Malgor`ata Markievi~

Zadol`uvaweto na ELS vo Romanija, Bugarija i Makedonija

sponzorirano od LGI/OSI

Studija za Bugarija

^ekori vo legislativata

1991

- Ustav – Bugarija e dr`ava so lokalna samouprava
- Akt za lokalna samouprava i lokalna administracija

1995

- Koncept za administrativna teritorijalna reforma – ne e implementiran

1998

- Amandman na zakonot za administrativna podelba – zamena na 9 regioni so 28 novi regioni

2001

- Forum na lokalna samouprava za da se spravi so permanentniot deficit, netransparenten i nestabilen sistem na transferi i zaostanuvawe vo ELS investirawe

2002

- Vospostavena rabotna grupa za fiskalna decentralizacija so rezolucija na sovetot na ministri. Taa proizvede koncept za fiskalna decentralizacija i programa za 2002-2005

2003

- Rabotna grupa za op{tinsko zadol`uvawe – Akt za o{tinski dolg usvoen vo 2005

2005

- FDWG be{e zamenet so Nacionalen sovet za decentralizacija, nova strategija za decentralizacija za 2006-2015 i programa za nejjino implementirawe za 2006-2009.

Struktura na lokalnata samouprava

28 regioni i 264 opštini

- **Regioni:** dekoncentrirana administracija na centralnata vlast, Guverneri koi se naznačeni od Sovetot na ministri
- **Opštini:** lokalna samouprava, opštinski sovet i gradonačelnik koi se izbrani od naselenieto, mandat 4 godini

6 NUTSII regioni vospostaveni za da ja sproveduvaat regionalnata politika po pristapuvaweto vo EU

Odgovornosti za rashodite

	2005
Opštinski rashodi/BDP	6.5
Opštinski rashodi/ konsolidirani bužetski rashodi	16.4
Opštinski investicii/BDP	1.2
Opštinski investicii/ opštinski rashodi	19.1**
Opštinski investicii/ javni investicii	16.9*

- Neplateni obvrski
- Standardi za trošoci za transferirani nadležnosti (kapitalni trošoci)

Prenos na prihodite

- Izvori na prihodi: sopstveni, zaedni~ki, transferi i grantovi
- Nedostig na mo} za odano~uvawe – delot na lokalnite danoci/prihodi koi se namaluvaa, zavisnost od transferite, zamrznato nivo na lokalni danoci
- Taksi – celosno pokrivawe na tro{ocite
- Naplatata na danocite transferirana na lokalno nivo od 1 januari 2006
- Zaedni~ki danoci: DD i PDD do 2002, potoa samo PDD (celosna suma)
- 2006: novi nadle`nosti – suspendirawe na nezakonski konstrukcii i nametnuvawe kazni

Mejувladini transferi

3 vidovi subvencii

1. Opŕta subvencija (finansirawe na vladini delegirani aktivnosti) – nadopolnuva prihodi od PDD
2. Generalna subvencija za regulirawe (za finansirawe na lokalnite aktivnosti) – za opŕtinite so prihodi od lokalnite danoci po glava na ŕitel pod nacionalniot prosek
3. Subvencii za investicii – do 2002 nema pravila, organiŕuvawa za lokalnite kapitalni rashodi do sopstveni prihodi (povisoki vo 2003)

Za nacionalni proekti za investicii (ad hok)

Za lokalni proekti – vrz baza na ekonomski parametri, transformirani vo generalni subvencii na krajot na godinata, ne se zemeni vo predvid kapacitetite za investiciono finansirawe

Regulativi za zadol`uvawe (1)

- Aktot za opštinsko zadol`uvawe obezbeduva seopfatna zakonska ramka za ELS zadol`uvawe
- Sovetot donesuva odluki
- Dolgoro~no zadol`uvawe samo za kapitalnite rashodi i refinansirawe
- Tekovni obvrski do dobavuva~ite ne se presmetuvaat vo opštinski dolg
- Dolgot mo`e da ne bide zalo`en od opštinskiot imot
- Pozajmuvaweto vo stranska valuta bez dopolnitelno odobruvawe
- Izvestuvawe
- Nema regulativi za insolventnost
- Zaemi od buxetot za EU proekt(predpristapni fondovi)

Regulativi za zadol`uvawe (2)

Ograni~uvawa na dolgovi

- Godi{ni pla}awa $\leq 25\%$ sopstveni prihodi + grant za voedna~uvawe spored posledniot revidiran izve{taj
- Nominalna vrednost na op{tinski garancii $\leq 5\%$ od istiot iznos

Ako se nadminat limitite – nema pravo da se kreira nov dolg ili da izdava garancii

Nikakov limit za golemina na ELS dolg

Limit na vkupniot javen dolg– 60% od BDP

Nema eksplicitni garancii koi se obezbedeni od vladata

Zadol`uvaweto vo praksa

	2002	2003	2004	2005*
Konsolidiran javen dolg (% BDP)	53.2	46.1	38.9	31.3
ELS dolg (% BDP)	0.1	0.2	0.2	0.4

- 10 uspešni emisii na obvrznici

Zadol`uvaweto vo praksa

Pobaruva~ka

- Nedostig na zaštita na pravata na investitorite
- Nema aktiven sekundaren Pazar
- Nedostig od informacii za rizikot za investirawe
- Zavisnost od transferite
- Kolateral – prihodite ne se prifa}aat
- Prioritet na proekti koi generiraat prihodi namesto proekti za infrastruktura
- Visoka likvidnost na pazarot (banki i penziski fondovi)
- Dano~ni stimulacii

Ponuda

- Tro{oci za zadol`uvawe
- Ograni~ena pomo{ za mali zadol`uva~i
- Objavuvawe na informacii
- Prednost za bankarski kredit

Glavni zaklu~oci

- Decentralizacijata e na polovina pat: 80% od lokalnite buxetski prihodi se kontrolirani od dr`avata – neophodna e zna~itelna promena. Netransparenten i nepredvidliv sistem na transferi
- Nedostig od stabilni pravila za kapitalni subvencii koi ne dozvoluvaat da se planiraat investicii
- Institucionalna ramka koja gi zabrzuva reformite
- Sistem na monitoring koj ne e vo funkcija
- Nema regulativi za nesolventnost